
Hans Rainer Sepp

Rozhovor s Hansem Rainerem Seppem

Rozhovor s doc. Hansem Rainerem Seppem o jeho vědecké a pedagogické činnosti, filosofické práci a výzkumných i publikačních plánech.

Doc. Dr. Phil. Hans Rainer Sepp je od roku 2007 zaměstnancem Pracoviště oboru *Německá a francouzská filosofie* FHS UK. Je garantem studijního programu *Filosofie*, studijního oboru *Německá a francouzská filosofie v Evropě (Eurofilozofie)* s výukou v českém a německém jazyce. Specializuje se na fenomenologii, etiku, estetiku, interkulturní filosofii a filosofickou antropologii.

Mohl byste prosím popsat oblast Vašeho odborného zájmu?

V posledních letech se převážně zabývám vypracováním tzv. „oikologické filosofie“ (z řečtiny *oikos* – „dům“). Jde o to odhalovat podmínky, v jejichž rámci je lidská existence na základě své tělesné organizace umístěna ve světě, je v něm „doma“ a může zasahovat do oblasti společnosti a přírody a měnit je. Oikologie tedy neodkazuje k samotné filosofické reflexi lidských jednání, jako je tomu v rámci etiky, a neanalyzuje faktické transformační procesy jako vědy o kultuře, nýbrž místo oikologie tkví např. před etikou, ekonomii nebo ekologií a před analýzami věd o kultuře, jejichž výzkumy ovšem mohou poskytnout materiál pro způsob, jakým klade své otázky oikologie, která je vůbec možná pouze v interdisciplinární vzájemné výměně.

V posledních čtyřech semestrech jsem se pokusil vypracovat nárys takové oikologie, která ovšem jako téma pro mě i nadále zůstává úkolem. V nadcházejících semestrech se více zaměřím na zkoumání filosofické podstaty artefaktů a na otázky interkulturní filosofie. Kromě toho se zaměřuji na období evropského myšlení mezi 1400 a 1800, a to v kontextu oikologické otázky, jak vznik moderní vědy souvisí nejen s mantikou („umění věštění“), ale také s magií, a do jaké míry mantika a magie jsou dodnes vlastní především přírodním vědám.

Na Fakultě humanitních studií pracujete již mnoho let, vzpomínáte si na to, jak jste přišel na naši fakultu?

Bylo to v roce 2004. Přišel jsem na fakultu na základě iniciativy Karla Novotného a Jana Sokola. První seminář jsem tu vedl v letním semestru 2005 společně s Karlem Novotným. Předtím jsem působil v *Centru pro teoretická studia* (CTS) a podílel jsem se na založení Centra fenomenologických bádání (CFB). Tam jsem se také poprvé setkal s Ladislavem Benyovszkym, naším současným děkanem, když se jednalo o otázce budoucí organizace centra pro fenomenologii. Je velmi potěšující, že právě na naší fakultě mohlo nyní nově vzniknout Centrum fenomenologického výzkumu pod vedením Aleše Nováka.

Zdá se Vám, že se naše fakulta za ty roky, co tady pracujete, v něčem změnila? Vidíte tyto změny spíše v pozitivním či v negativním ohledu?

To mohu posoudit pouze ze své velmi omezené perspektivy. Důležitým krokem jistě byla ochota fakulty zúčastnit se projektu financovaného Evropskou unií *Německá a francouzská filosofie*, který byl zahájen v roce 2007 pod vedením Karla Novotného. Novotnému vděčíme také za to, že se FHS zúčastnila tohoto společného projektu, který od té doby přitahuje studenty z mnohých zemí. Důsledkem toho bylo založení magisterského a doktorského studijního programu s výukou v německém jazyce ve stejné tematické oblasti. Za to, že se to stalo, jsem velmi vděčen všem kolegům, ale především děkanovi Ladislavu Benyovszkymu.

Kromě své pedagogické činnosti se také podílíte na vědecké práci. V jakých výzkumných projektech se v poslední době angažujete?

Společně s Karlem Novotným vedu od roku 2010 výzkumný projekt *Filosofické výzkumy tělesnosti: transdisciplinární perspektivy* financovaný GA ČR a uskutečňovaný naší fakultou společně s Akademií věd České republiky. Vedle toho

zastávám čestnou funkci ředitele Archivu Eugena Finka ve Freiburgu (*Eugen Fink-Archiv*) a jsem spoluodpovědný za vydání Finkova sebraného díla; dále jsem předsedou Mezinárodního fóra mnichovské fenomenologie (*Internationales Forums München Phänomenologie*) a Zenové akademie ve Freiburgu (*Zen-Akademie Freiburg*). Také se zabývám vydáváním pěti filosofických knižních řad. Speciálně pro nadané studenty magisterského studijního programu jsem založil junior-řadu *libri virides*. Tato řada vychází ve vydavatelství, které nepožaduje žádné dotace na náklady na tisk (www.bautz.de), a je v ní možné publikovat v němčině a v angličtině. Rád bych srdečně nabídnul všem studentům, kteří mají nějaký zajímavý projekt k publikování, aby se mi ozvali.

Kromě angažmá na FHS UK jste též ředitelem Středoevropského institutu filosofie v Praze (Central-European Institute of Philosophy), který je společným projektem Univerzity Karlovy v Praze a Akademie věd České republiky. Mají tyto dvě instituce nějaké společné projekty?

Středoevropský institut filosofie (SIF) řídím společně s Karlem Novotným. Současným hlavním projektem je zmíněný badatelský grantový projekt GA ČR, na kterém se též podílejí mladí vědci a vědkyně. Celá moje práce včetně ediční činnosti se odehrává v rámci Institutu a tedy i naší fakulty, protože pracuji pouze na FHS a moje činnost v SIF je v plné míře ku prospěchu naší fakulty.

Na naší fakultě jste garantem studijního programu *Filosofie, oboru Německá a francouzská filosofie v Evropě (Eurofilosofie)*, který nabízí nejen magisterské, nýbrž také doktorské studium v českém, ale také v německém a francouzském jazyce. V těchto oborech s výukou v cizím jazyce máte více českých nebo zahraničních studentů? Jak hodnotíte tuto situaci?

Vzhledem k tomu, že tento program začal teprve v roce 2010, jsme teprve na začátku, a tak je počet zapsaných studentů zatím nízký. V magisterském studijním oboru převažují čeští studenti, v doktorském oboru je tomu však jinak. Tam mám momentálně na starosti osm studentů, dva další ukončují studium tento rok. Tito studenti pocházejí z Mexika, Číny, Japonska, Iránu, Francie, Německa a Rakouska, ale bohužel zatím mezi nimi není žádný student z České republiky. Co bych si tedy přál, je celkově vyšší účast českých studentů.

Pro koho podle Vašeho názoru jsou tyto obory vhodné?

Zájem o filosofii a schopnost filosofického uvažování, to jsou samozřejmě všeobecné předpoklady. Nicméně co do tematického zaměření je tento program velmi otevřený. V posledních letech se stále znovu setkávám s tím, že se čím dál více mladých lidí zajímá o mezioborovou problematiku, rádi tedy pracují interdisciplinárně. Myslím si, že by se na to měla zaměřit i naše studijní nabídka. A vlastně to plně odpovídá i profilu naší fakulty, pojetému interdisciplinárně v rámci humanitních věd.

Míváte nějaké jazykové problémy v komunikaci se studenty či s kolegy?

V českých vzdělávacích institucích jsem měl vždy velmi pozitivní zkušenosti, jak co se týká kontaktu se studenty, tak s kolegy. Obzvláště oceňuji to, že se v České republice právem očekává, že vedoucí práce, ať už se jedná o seminární, diplomovou či disertační práci, věnuje hodně času individuálním konzultacím se studujícími. Takto buď většinou vůbec žádná nedorozumění nevznikají, anebo se mohou rychle vyřešit. A když se jedná o konkrétní jazykové problémy, pak je většinou řešíme angličtinou.

Mohl byste zmínit jednu nebo více knih, které jste v poslední době přečetl a které Vás nejvíce zaujaly?

1. *The Teotihuacan Trinity. The Socialpolitical Structure of an Ancient Mesoamerican City* od Annabeth Headrick (Austin: University of Texas Press 2007). Je to první na solidních empirických základech založený pokus o celkovou analýzu společenské struktury rané mexické kultury Teotihuacan, která s výjimkou několika málo zachovaných, ale dodnes nerozluštěných glyfů nezanechala po sobě žádné písemné stopy a jejíž jazyk nám není znám.

2. *The Undying Lamp of Zen: The Testament of Zen Master Torei* [Shumon mujintoron] v překladu Thomase Clearyho (Boston/London 2010). Torei Enji byl žákem slavného Hakuina ze zenové školy Rinzaí a žil v Japonsku v 18. století. Tato kniha je pozoruhodná zejména proto, že se zde významný představitel japonského zenového buddhismu pokouší o nemožné: popsat pomocí slov to, co vlastně není možné slovy uchopit – praxi zenu.

Jaké pedagogické či vědecké plány máte do budoucna?

V první řadě bych se chtěl podílet na tom, aby studenti naší fakulty dokázali pracovat s mezioborovými tématy a svojí kreativitu využívali pro svoje vlastní jedinečné projekty. Co se týká mé filosofické práce, budu se snažit především pokračovat ve zmíněném projektu oikologie. Kromě některých edičních činností bych chtěl dokončit trilogii o *Fenomenologii epoché*, jejíž jeden díl již vyšel a další se nachází v přípravě. Kromě toho je v nejbližší době na programu monografie o perspektivě z pohledu teorie tělesnosti, monografie o Nietzsche a také jeden velmi starý projekt věnovaný Markýzovi de Sade.

Co byste popřál Fakultě humanitních studií i sobě samotnému v rámci této fakulty?

Abychom energicky a vytrvale pokračovali a rozvíjeli otevřené možnosti a snažili se o to, aby studenti, kteří opouštějí naši fakultu, mohli říct, že být tady stálo za to.

Vážený pane docente, děkuji Vám za tento rozhovor.

Kateřina Tourková

20. 8. 2013

z německého originálu přeložila *Kateřina Tourková*